

prima instanță: M. Avornic
(Judecătoria Centru mun. Chișinău)
instanța de apel: M. Anton, A. Panov, T. Pelin
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 3ra-556/14

DECIZIE

04 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadî
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Pîrțac Trofim,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pîrțac Trofim împotriva Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2014 prin care a fost respins apelul declarat de către Pîrțac Trofim și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013,

c o n s t a t ă

La 26 ianuarie 2013 Pîrțac Trofim a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că deține până în prezent funcția de șef-adjunct al secției combaterii contrabandei a Direcției investigare a fraudelor a Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova.

Prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 671ef. din 27 decembrie 2012 „Cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului Direcției investigare a fraudelor, Pîrțac Trofim” i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de muștrare aspră.

Menționează reclamantul că la baza emiterii ordinului respectiv a stat faptul depistării de către Secția exercitare a urmăririi penale pe cauze excepționale a Procuraturii Generale în urma percheziției la domiciliul fostei sale soții, în s. Cojușna, r. Strășeni, str. M. Viteazu nr. 18 A, a copiilor de acte cu parafa „strict secret” și „ex. unic” din dosarul de prelucrare operativă nr. 201093030 aflat anterior în procedura dânsului. Astfel, angajatorul a considerat că el a multiplicat

în mod ilegal documentele cu acces restricționat, păstrând copiile făcute la domiciliu, încălcând în mod grav prevederile Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul Ministerului și a subdiviziunilor subordonate și desconcentrate ale acestuia, aprobat prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova nr. 100 din 30 martie 2012 și Statutului disciplinar al organelor afacerilor interne aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 2 din 04 ianuarie 1996.

Susține reclamantul că ordinul emis este neîntemeiat și ilegal, susceptibil a fi anulat integral deoarece fapta ce i se impută, și anume încălcarea regimului de păstrare a documentelor secrete, nu a fost săvârșită de dânsul.

Indică că cu Pîrțac Nina, la domiciliul căreia a fost efectuată percheziția și găsite actele cu caracter secret, este în divorț încă din 29 aprilie 1998, iar pe adresa dânzei ultima dată a fost în a. 2010 și respectiv, nu cunoaște cum actele respective au putut ajunge în locul unde au fost găsite.

Totodată, subliniază că pe cazul depistării copiilor actelor cu acces restricționat a fost efectuată o anchetă de serviciu de către angajator, rezultatele căreia nu i-au fost aduse la cunoștință, în rezultat el fiind privat de dreptul de a prezenta probe în pledarea nevinovăției sale contrar prevederilor art. 208 Codul Muncii.

Consideră că motivele invocate demonstrează caracterul ilegal al ordinului de sancționare disciplinară emis în privința sa.

Solicită reclamantul Pîrțac Trofim anularea ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 671ef. din 27 decembrie 2012 „Cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului Direcției investigare a fraudelor, Pîrțac Trofim”, ca fiind ilegal și neîntemeiat, repararea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată suportate.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2014 a fost respins apelul declarat de către Pîrțac Trofim și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013.

La 18 martie 2014, în termenul prevăzut de lege, Pîrțac Trofim prin intermediul reprezentantului-avocat Pruteanu Vasile a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2014, cerând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârilor judecătorești cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

Recurentul în motivarea recursului a indicat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept procedural, neacordând o apreciere juridică justă faptului că intimatul angajator Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova nu a prezentat careva probe plauzibile în argumentarea legitimității ordinului de sancționare disciplinară adoptat în privința sa. Astfel, contrar normelor de drept ce instituie sarcina probațiunii pe seama autorității publice în cauzele de contencios administrativ, la cazul prezentei spețe instanțele judecătorești au respins acțiunea înaintată fără a administra un suport probatoriu fiabil și convingător ce ar fi prezentat de către angajator. Consideră că cauza a fost

examinată într-un mod superficial și unilateral, contrar standardelor relevante înscrise în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Ulterior, pe parcursul examinării cauzei în ordine de recurs, recurentul Pîrțac Trofim a depus un supliment la recursul declarat anterior, în care a invocat că la caz nu s-a respectat termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare contrar prevederilor art. 209 din Codul Muncii. Astfel, pretinsa abatere disciplinară a fost constatată la 23 august 2012 în urma percheziției efectuate la domiciliul fostei sale soții, însă ordinul contestat a fost adoptat abia la 27 decembrie 2012, peste patru luni de la constatare cu încălcarea termenului imperativ de o lună prevăzut de legislația muncii.

La 31 martie 2014 și 08 mai 2014 în adresa Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova au fost expediate copiile recursului declarat de către Pîrțac Trofim și suplimentului la acesta cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 29 aprilie 2014 Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia și a solicitat respingerea lui cu menținerea în vigoare a hotărârilor judecătorești. Indică intimatul că temeiurile recursului sunt similare celor invocate în cadrul examinării pricinii în fond și în apel, asupra cărora instanțele s-au pronunțat deja în modul corespunzător. Consideră că circumstanțele cauzei denotă cu certitudine săvârșirea de către recurent a faptei imputate, aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră fiind la caz proporțională gravității abaterii comise.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2014 recursul declarat de către Pîrțac Trofim a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referința Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 26 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Potrivit art. 209 alin. (1) Codul Muncii, sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

În conformitate cu pct. 29 din Statutul disciplinar al organelor afacerilor interne aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 2 din 04 ianuarie 1996, în vigoare la data emiterii ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 23 august 2012 la domiciliul Ninei Pîrțac, fostei soții a recurentului-reclamant Pîrțac Trofim, în s. Cojușna, r. Strășeni, str. M. Viteazu nr. 18 A, în cadrul urmăririi penale pe marginea cauzei penale nr. 2012990207, inițiată la 20 iulie 2012 de către Secția exercitare a urmăririi penale pe cauze excepționale a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, într-un dulap s-au depistat mai multe copii de acte cu parafa „strict secret” și „ex. unic”, xerocopia unui ordin emis de către Ministerul Afacerilor Interne, rapoarte, note, planuri și ordonanțe din dosarul de prelucrare operativă nr. 201093030. Dosarul nr. 201093030, copiile din materialele căruia au fost depistate în urma percheziției efectuate, la 17 aprilie 2012 a fost predat în arhiva Ministerului de către Pîrțac Trofim, în a cărei procedură s-a aflat.

Declarațiile reprezentantului angajatorului Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova relevă că prin demersul nr. 18-6d/12-1019 din 28 august 2013, Ministerul a fost înștiințat de către Procuratura Generală despre efectuarea măsurilor de investigație la domiciliul Ninei Pîrțac și rezultatelor acestora.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că constatarea de către intimatul Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova a faptului comiterii abaterii disciplinare de către recurentul-salariat Pîrțac Trofim, a avut loc la data de 28 august 2012, ziua în care angajatorul a fost înștiințat de către Procuratura Generală despre efectuarea percheziției la domiciliul Ninei Pîrțac și depistarea copiilor de pe acte cu acces restricționat, anume din această dată începând a curge termenul pentru aplicarea sancțiunii disciplinare persoanei considerate culpabile în încălcări ale disciplinei muncii.

Se reiterează că termenul de o lună pentru aplicarea sancțiunii disciplinare se calculează din ziua constatării abaterii, aceasta considerându-se ziua în care despre abatere a aflat conducătorul unității sau o altă persoană, căreia conform serviciului îi este subordonat salariatul indiferent de faptul dacă această persoană, în conformitate cu legislația, are sau nu dreptul de a aplica sancțiuni disciplinare.

Astfel, la cazul speței, termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare față de recurentul Pîrțac Trofim a început să curgă la 28 august 2012, data constatării de către angajator a abaterii disciplinare comise de angajat, și a încetat la 28 septembrie 2012, o lună mai târziu.

Însă actul prin care a fost aplicată sancțiunea disciplinară față de angajat, și anume ordinul contestat nr. 671ef. „Cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului Direcției investigare a fraudelor, Pîrțac Trofim”, a fost emis de către Ministrul Afacerilor Interne la 27 decembrie 2012, adică sancțiunea disciplinară sub formă de mustrare aspră a fost aplicată cu trei luni mai târziu de expirarea termenului de o lună stipulat expres de norma legală.

În lumina celor relevate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ilegală concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind respingerea acțiunii în partea anulării ordinului contestat, în situația în care angajatorul a emis ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare cu încălcarea termenului legal consacrat pentru aceasta, adică cu încălcarea procedurii prestabilite.

Se constată că Judecătoria Centru mun. Chișinău a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material, neacordând o calificare juridică corespunzătoare încălcării la caz de către angajator a termenului de aplicare a sancțiunii disciplinare recurentului-angajat, iar Curtea de Apel Chișinău nu a remediat încălcările respective, menținând astfel o soluție ilegală.

Afară de această, materialele cauzei nu atestă ca în cadrul desfășurării anchetei de serviciu, angajatorul i-a oferit salariatului posibilitatea să-și valorifice dreptul de a se apăra prin acordarea de explicații și depunerea de probe pe care le consideră necesare, și i-a adus la cunoștință rezultatele anchetei de serviciu în urma căreia lui Pîrțac Trofim i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de muștrare aspră, contrar normelor legale pertinente.

Or, conform art. 208 alin. (2) din Codul Muncii, în funcție de gravitatea faptei comise de salariat, angajatorul este în drept să organizeze și o anchetă de serviciu. În cadrul anchetei, salariatul are dreptul să-și explice atitudinea și să prezinte persoanei abilitate cu efectuarea anchetei toate probele și justificările pe care le consideră necesare.

Iar conform pct. 27 din Statutul disciplinar al organelor afacerilor interne aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 2 din 04 ianuarie 1996, în vigoare la data emiterii ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, persoana, în privința căreia s-a finalizat ancheta de serviciu, va fi anunțată și i se va explica dreptul de a face cunoștință cu încheierea.

Astfel, se constată cu certitudine că ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 671ef. din 27 decembrie 2012 „Cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului Direcției investigare a fraudelor, Pîrțac Trofim”, a fost emis cu încălcarea procedurii stabilite și urmează a fi anulat integral, fiind întemeiată acțiunea recurentului-reclamant pe acest capăt de cerere.

Referitor la pretenția reparării prejudiciului moral cauzat, instanța de recurs o consideră întemeiată și care urmează a fi admisă în parte.

Conform art. 329 Codul Muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți.

Potrivit art. 25 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, în cazul admiterii acțiunii, instanța de contencios administrativ se pronunță, la cerere, și asupra reparării prejudiciului material și moral cauzat prin actul administrativ ilegal sau prin neexaminarea în termenul legal a cererii prealabile.

Criteriul echității presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului cauzat.

Instanța de recurs consideră că recurentul-reclamant Pîrțac Trofim este îndreptățit la repararea daunei morale, dânsul suferind de neliniște, stres și frustrare în legătură cu emiterea în privința sa a ordinului ilegal (cu încălcarea procedurii stabilite) de aplicare a sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră, însă suma pretinsă de acesta de 100 000 lei cu titlu de compensație este una exagerată în raport cu dauna efectiv cauzată și suferințele morale suportate, la caz fiind proporțională și echitabilă încasarea de la angajatorul Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul angajatului a sumei de 8 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Astfel, pretențiile recurentului-reclamant Pîrțac Trofim cu privire la repararea prejudiciului moral se admit în parte, cu încasarea în beneficiul acestuia a sumei de 8 000 lei daună morală.

Cu privire la pretenția recurentului de a-i fi compensate cheltuielile de judecată, instanța de recurs reține următoarele.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Potrivit art. 96 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Astfel, conform normelor de drept procesual civil național, cât și unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, o despăgubire a cheltuielilor de judecată incluzând și cheltuielile pentru asistență juridică, poate fi acordată doar în cazul când acestea sunt necesare, reale și rezonabile.

Materialele cauzei nu atestă suportarea de către recurent a cheltuielilor de judecată, inclusiv și pentru asistență juridică.

Se reține că mandatul nr. MA 0307070 relevă că recurentul-reclamant Pîrțac Trofim a fost reprezentat în prezentul litigiu de muncă de către avocatul Pruteanu Vasile (f.d. 9), însă nu se conțin date privind achitarea în beneficiului ultimului a cărorva sume cu titlu de onorariu (dispoziții, ordine de plată) și nici nu se invocă careva sume concrete.

Iar în condițiile în care recurentul a omis să indice și să demonstreze suportarea de cheltuieli de judecată, inclusiv și pentru asistență juridică, pretențiile respective nu satisfac criteriul realității și urmează a fi respinse.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au respins prezenta acțiune, omițând să acorde o calificare juridică corespunzătoare încălcării de către angajator a termenului legal de aplicare a sancțiunii disciplinare față de angajat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite

recursul declarat de către Pîrțac Trofim, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2014 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013, și a emite o hotărâre nouă prin care a admite parțial acțiunea, a anula ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare și a încasa de la angajator în beneficiul salariatului suma de 8 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea a respinge.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Pîrțac Trofim.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2014 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 noiembrie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pîrțac Trofim împotriva Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare și repararea prejudiciului moral, și se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial acțiunea lui Pîrțac Trofim împotriva Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova.

Se anulează ordinul Ministrului Afacerilor Interne a Republicii Moldova nr. 671ef. din 27 decembrie 2012 „Cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului Direcției investigare a fraudelor, Pîrțac Trofim”, ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Se încasează de la Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova în beneficiul lui Pîrțac Trofim suma de 8 000 (opt mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca – Doneva

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță